

og Smerte af personlig Erfaring. Selv naar han talte om Helvede, skete det paa en Maade og med et sygt Blik, som om han havde været der og i Erindringen paany gennemlevede Rækken af dets Kvaler. Men ogsaa et Himmerig kunde i lykkelige Øjeblikke afspejle sig i hans fine, saa levende og skiftende Træk. Der kunde flygtigt glide et Udtryk over hans Ansigt, som om han fra det Fjerne opfangede Toner af Sfærernes Musik.

Naar Per bagefter sad i Bøstrup Præstegaard og hørte paa sin rødmussede Svigerfader, følte han i endnu højere Grad end tidligere, hvor ringe Værd en saadan billig købt Frejdighed havde i Sammenligning med en Tro, ja selv med en Tvivl, der havde kostet Kamp og Blod. Særlig faldt Modsætningen ham i Øjnene engang ved et af de saakaldte Privatkonventer, der et Par Gange om Aaret afholdtes i Præstegaarden, og hvor Egnens frisindede Gejstlighed samledes for under Svigerfaderens Forsæde at drøfte Øjeblikkets kirkelige Stridsspørgsmaal. Naar han saa disse Mænd sidde gemytligt og forhandle om Syndsforladelsen eller Bønhørelsen med en velstoppet Pibe i Munden; naar han hørte dem overbyde hinanden i Billighedsfølelse og friskfyragtig Imødekommen af Tidens Ønske om Religion til nedsat Pris, saa forstod han det Navn „Grossererne“, som Pastor Fjaltring havde heftet paa dem.

Ogsaa paa Svigerfaderens Karakter havde han faaet mere og mere at udsætte. Særlig var hans Kritik af den bleven vakt, efter at han ved et Tilfælde havde faaet Rede paa hint besynderlige Forhold til den gamle Bedstefader, som allerede Forvalteren paa Kærsholm i sin Tid havde omtalt for ham. Den Gamle boede ganske rigtigt under kummerlige Forhold et Sted paa Fyen, og naar Sønnen havde lukket sit Hus for ham, var Grunden den, at Faderen som en allerede ældre Mand havde forsyndet sig mod det sjette Bud og faaet et Barn med sin Tjenestepige. Men Per havde en lille Mistanke om, at Svigerfaderen i Grunden var ganske glad ved at have faaet dette Paaskud til at holde sig den besværlige, nu næsten blinde Olding fra Livet. Han var meget paaholdende, hvor det galdt en virkelig Haandsrækning til andre. Mere end een Gang havde Per haft Lejlighed til at høre, hvor-